

CLUJUL

ZIAR SĂPTĂMÂNAL INDEPENDENT

Director-Proprietar: Alexandru Anca.

În străinătate un exemplar 3 Lei.

Redacția
și
Administrația
Cluj Reg. Maria 14
TELEFON 124
Librăria Anca
Cluj, Piața Unirii 32.

Abonament:

Pe un an Lei 120.—

Pe 1/2 an „ 60.—

Pe 1/4 an „ 35.—

Anunțurile se primesc după tarif.

Manuscrisele nu se înapoiază.

Un exemplar 2 Lei.

Mișcarea română

Acțiunea tinerimei române a început să se consolideze, intrând într-o frază actuală, prin care se urmărește consolidarea țării din punct de vedere național politic și economic. Astfel această acțiune se estinde mereu, acaparându-și forțe noi și înrădăcinându-se și în rândurile țăranilor.

Propaganda, pe care o dezvoltă tinerimea română în interesul acțiunii naționale s'a dovedit prin urmare destul de reușită, iar conferințele, cari se întreprind, vor aduce succesul dorit, încoronând acțiunea pornită.

Interesul care se manifestă pretutindeni pentru cauza națională, servește drept dovadă pentru necesitatea acțiunii, iar propaganda subversivă și fățișe a unor elemente contrarii acestei acțiune, rămâne fără efect nefiind temeinică față de argumentele, pe cari le invoacă propaganda națională prin datele convingătoare, pe cari se spriginește și cari au rezultate și câteva excесе. Aceste excесе însă în cele mai multe rânduri au fost provocate prin uneltirile elementelor subversive îndreptate nu numai contra mișcării, dar chiar și contra acelor, cari au luat parte în aceste mișcări. Dar toate aceste uneltiri n'au servit, decât intensificării mișcării, deci tocmai cauzei, contra căreia erau îndreptate.

Mișcarea de astfel evoluționează mereu, încât este pe calea de a înjgheba complect un nou partid puternic, care va avea mare înrăurire în viața noastră națională și a cărei activitate nu va fi în stare s'o paralizeze uneltirile subversive streine. Acest partid va avea să repare ceea ce au nimic sau neglijat din punct de vedere național unele partide.

Acțiunea națională a generației tinere în acest scop se dezvoltă mereu, propagatorii acestei acțiuni fiind convinși, că o selecționarea neamului de unele elemente este ardent de necesară și salutară pentru întreaga țară din punct de vedere național, având în vedere estinderea economică impropoțională a unor elemente streine intereselor neamului românesc și țării noastre.

V. I. Moldovan.

Miniștrii nostri

Partidul liberal, venind la putere, a insuflat în sufletele populației credința, că nu va putea consolida țara, având în vedere metodele, pe cari le-au întreprins în alegeri nu conducătorii, ci unele elemente, dornice de validitate și având în considerare propaganda, pe care o desfășorase opoziția. Toate aceste presupuneri însă s'au nimic, populația ro-

mână observându-i activitatea deși în interesul partidului liberal, dar totuși în realitate în interesul românilor. Astfel au rămas și românii ardeleni convinși în majoritate, că activitatea românească a partidului liberal numai salutară poate fi pentru neamul românesc, având în vedere, că români cu un trecut național, ca frații Brătianu, cari au contribuit și contribuie la validitatea românilor prin dispozițiile ce iau, nu pot fi, decât adevărați români în primul rând și apoi partizani politici. Și la toate aceste un factor important român, deși nu de baștină, este și generalul Văitoianu, ministrul comunicațiilor, care înțelege să servească în primul rând cauza românească, mai mult decât foarte mulți indivizi, cari se pretind a fi români de baștină și deci buni naționaliști. În această credință sperăm, că și dl Văitoianu, în calitate de ministru al comunicațiilor își va înțelege foarte bine menirea, favorizând interesele românilor în primul rând. Dintre ardeleni tot astfel sunt și Alex. Lepadatu, general Moșoiu și alți ministri. În tot cazul ziarul nostru fără colorit de partid, veghează insistent asupra activității conducătorilor actuali ai neamului nostru, în credința că toți trebuie să-și înțeleagă rolul important din punct de vedere național, pe care-l ocupă!

Limba română în școlile minoritare.

Ministrul instrucțiunii publice a luat dispoziții, ca școlile minoritare să respecte dispozițiile referitoare la

propunerea limbii române, având în vedere, că școlile minoritare nu respectează în prezent aceste dispoziții. Ministerul printr-o circulară le-a pus în vedere școlilor minoritare, că dela 1 Ianuarie, se vor face inspecții pentru a se convinge de

respectarea dispozițiilor referitoare la propunerea limbii române în școlile minoritare.

Autoritățile școlare maghiare s'au scandalizat, că Ministerul instrucțiunii publice

pretinde și propunerea limbii române în școlile minoritare

și caută să evite cu orice preț, respectarea dispozițiilor date în acest sens, cu toate că

guvernul român nu pretinde dela minorități,

decât ceea ce a pretins guvernul maghiar dela români.

Din acest punct de vedere dispozițiile guvernului sunt foarte juste și chiar și

în interesul minorităților, cari în România au nevoie de uzul limbii române.

Di Goga se reabilitează

Di Octavian Goga, membru al Academiei Române și fost ministru, invitat de tinerimea universitară, Duminecă la orele 11 dimineața la Teatrul Național, va ținea o conferință despre „Ideia Națională”.

Di Goga într'un timp și-a fost pierdut foarte mult din popularitate, prin activitatea unora, cu cari s'a însoțit, dar în ultimul timp se reabilitează insistent, dovedind românismului, că este unul dintre cei mai înfocați români, care în primul rând are în vedere interesele vitale ale neamului și țării. Din acest motiv, vine cu drag și în jurul studențimei române, ca să ne vorbească despre ideea națională, pentru care a luptat în trecut și luptă în prezent, în interesul neamului nostru.

Poetul Goga tot ca student și-a început activitatea politică și aproape întreaga viață și-a petrecut-o în propaganda națională română, cooperând în acest scop cu vestitul publicist și luptător român V. E. Moldovan-Drumaru, care însă în ultimul timp s'a separat de dl Goga, cu toată colaborarea acestor distinși luptători români, n'ar fi, decât favorabilă intereselor naționale române.

Descinderea dii Goga în aceste împrejurări în mijlocul studențimei desigur va fi comentată în foarte multe culori, iar anumita presă, desigur va căuta să arate, că dl Goga ar fi aderentul mișcării fasciste, dar cu toate aceste nici unui român nu-i pasă de fleacurile acestor flășnete; zică ce vor vrea: poetul Goga își înțelege menirea politică și interesele neamului! Și dacă aderă la mișcarea tinerimei române, însemnează, că „sângele apă nu se face”, și tot acel înfocat român este, care a fost ca student!

Deci ca mare român nici n'a putut face altfel, decât să aprobe mișcarea națională a tinerimei, descinzând în mijlocul ei!

Suspendarea autonomiei baroului avocațial din Cluj

— Revizuirea dreptului de praxă. —

Alegerea baroului avocațial în Cluj s'a stabilit pe 23 Decembrie, precizându-se cu această ocazie, că dreptul de aprobare pentru începerea praxei de avocat aparține asoc. a iei avocaților, cărei baroul din Cluj are să-i trimită listele acelor avocați, cari au făcut examene din 1921, necesitându-se revizuirea dreptului practicei acestor avocați. Aceste dispoziții au provocat mare consternație în cercurile avocațiale din Cluj, având în vedere, că stânjenesc autonomia baroului Cluj. Astfel la adunarea, care va avea loc în 23 Decembrie, se va organiza și o demonstrație contra acestor dispoziții îndreptate contra autonomiei baroului.

În cercurile politice ardelenene s'a ivit părerea, că partidul poporului nu va fi succesorul partidului liberal la putere.

Accente

Fuzionarea tachiștilor cu naționaliștii

Tachiștii, după cum se știe, au fuzionat cu naționaliștii. Cu această ocazie naivii credeau, că acest eveniment o să-i sperie pe liberali și o să se retragă dela guvern benevol, până nu vor cădea. Dar au fost nevoiți să se convingă, că liberalii — nu s'au prea speriat nici de astă-dată, pentru că au fost convinși dela început, că naționaliștii nu-și pot întări rândurile atât de considerabil, ca să-i poată răsturna dela guvern, deși știu că naționaliștii au aproape cel mai tare partid din punct de vedere moral, după cel liberal, care se reazimă pe energia factorilor săi etc. Liberalii sunt chiar și convinși, că dacă n'ar mai exista actualul partid liberal, l-ar înlocui cel naționalist, dar cu toate aceste — se mențin tari și nu le prea pasă de activitatea naționaliștilor.

Reabilitarea ardelenilor

Ardelenii ar dori să știe că reprezentanții lor ce vor întreprinde pentru curmarea anomaliilor și neajunsurilor cari bântuesc în Ardeal? În tot cazul, pentru a se asigura interesele ardelenilor, dacă nu se găsesc alte mijloace, ar trebui să aplice metoda americanilor întreprinsă în timpul, când președintele Statelor-Unite era Taft.

Americanii, când era să se introducă în privința emigrărilor o lege dăunătoare atât muncitorilor, cât și industriei americane, văzând, că protestele nu li-se iau în considerare, au recurs la altă metodă.

Astfel au lansat petiții scrise anume ca să le iscălească interesele și să le trimită președintelui. În decurs de două săptămâni președintele s'a trezit cu aproape două milioane de petiții, în care s'a cerut înlăturarea proiectului din chestie, iar președintele în urma acestora, s'a folosit de dreptul de veto în chestia proiectului respectiv, trecut deja prin Cameră și Senat.

Această metodă se recomandă și politicianilor; cari în trecut s'au mulțumit câte cu un *comunicat!*

Cauza mizeriei europene

Ungurii accentuează mereu că cea mai esențială cauză a mizeriei actuale din Europa este tratatul de pace. Evident, ei se gândesc la cel dela Trianon, dar nu au în vedere, că ei au fost cauza izbucnirii războiului mondial, care ne-a provocat mizeriile prin încăpăținatul Tisza și prin hăbăucul Apponyi!

V. I. M.

Țăranii români

Fostul proto-notar din Mediaș, Mihail Conrad de Heidendorf, descrie pe larg călătoria prin Ardeal a marelui împărat Iosif al II-lea, reproducând fidel convorbirile sale cu împăratul și ale împăratului cu poporul de rând.

În Hetzeldorf, „Valachii” au prezentat împăratului un memoriu, în care se plâneau de nedreptățile ce le săvârșesc sașii față de ei, de multele *robote* și contribuțiuni, pe cari trebuie să le plătească și totuși ei („Valahii”) *n'au nict podgorii, nici arătură, nici fânețe.*

Cu prilejul acesta Iosif al II-lea l'a întrebat pe Heidendorf:

— „Se află între Valachi agricultori buni?”

— „Majestate! Sunt și buni între ei, dar *cei mai mulți sunt răi și teneși.* Națiunea în sine posedă destulă destinate de la natură, dar are trebuință de o prelucrare.”

Dela convorbirea aceasta au trecut atâtea decenii și iată că acei țărani din „fundus regius” — cărora Sașii nu le-au dat și în parte, nu le dau nici azi bucurii „nici vii, nici arătură, nici fânețe” — și-au agonisit din propria lor putere moșii frumoase și mari, pe cari le lucrează tot așa de sânguincios și de bine, ca și concetățenii lor Sași, dela cari le-au cumpărat cu agoniseala lor.

Este adevărat că celelalte părți ale Ardealului, unde Românii au fost iobagi din greu, ei sunt și mai săraci și mai puțin sânguincioși decât cei din fostul „fundus regius”. Vina nu este a lor, ci a sistemului de exploatare feudală, sub care au gemut până la anul 1848.

Se știe că starea de sclavie, de „plebae adstrictii” este cea mai puțin

acomodată să trezească și să întărească în popor sânguinea, simțul de conservare și celelalte virtuți cetățenești. Munca de sclav a fost cea mai slabă și inferioară în calitate și cantitate întotdeauna.

Sclavia a corupt popoarele: ea a fost izvorul tuturor însușirilor rele și a decăderii moralului public la toate popoarele. Și cu toate acestea, poporul nostru lucrează și azi, cum a lucrat și în trecut, destul de mult, ba în unele comune lucrează chiar peste puterile omenești.

Un preot din Maramureș a spus că de când e preot în comuna sa, de multe ori s'a mirat de ceia-ce sunt în stare să suporte locuitorii comunei pe timpul lucrului de câmp. Sunt mulți oameni, în comuna sa, cari pe vremea coasei muncesc aproape 20 de ore pe zi; așa că aproape noaptea întreagă se aude sunetul monoton al coaselor din fânețele cari sunt în dosul casei parohiale.

Dacă mai avem în vedere și hrana insuficientă, cu care trebuie să se mulțumească țăranul, cu drept motiv nu ne putem mira de nerăbdarea cu care așteaptă țăranii orice sărbătoare. Aceste pauze mai dese, în totul muncii grele și obositoare de peste vară, îi sunt adevărate binefaceri pentru corpul supt și slăbit în urma încordărilor supraomenești.

Este adevărat însă, că țăranii iarna mai mult trândăvesc, dar îndată ce învățătorii și preoții harnici îi vor lumina și le vor deschide izvoare noi de câștig, prin instruirea în unele ramuri ale industriei, nu-și vor mai petrece toată iarna în cărciume sau tolanji lângă vetre.

au declarat, că aceste constituind proprietatea lor, nu admit ca monumentul soldatului necunoscut să fie așezat în acel loc. Ministerul de interne le-a și dat dreptate.

Dar istețul primar într-o zi și noapte le-a scos toate pietrele fundamentale ale statuei Petöfi și a așezat în acel loc monumentul soldatului necunoscut, încât ungurii n'au mai avut ce zice, punându-li-se la dispoziție acele pietri.

Dr. Dandea de altfel desvoltă în Târgu-Mureș o acțiune românească frumoasă, care ar putea s'o întreprindă și alți primari români.

Congresul negustorilor

În 9 și 10 Decembrie are loc la București congresul comercianților din întreaga țară, insistând pentru: libertatea comerțului; suspendarea legii de speculă; reprezentarea organizațiilor comerciale în parlament și în fața autorităților; să aibă cuvânt la încheierea de contracte comerciale cu străinătatea; desființarea impozitelor, care ar putea bănui necinstea comerțului; solidaritatea comercianților, care ar încheia într'un bloc pe toți comercianții în vederea apărării intereselor comune.

Comercianții sunt siguri că organizarea și punerea la cale a acestor lucrări sunt încredințate oamenilor demni de aceste cauze. 300 mii comercianți s'au încheiat într'one suflătesc pentru apărarea comerțului cinstit. Această uniune a comercianților din care fac parte din aproape 7 naționalități garantează ce-l mai deplin succes. Cu capul ridicat și în conștiința forțelor proprii își începe dar lucrările parlamentul comercianților.

Fasciștii — falsificatori

— Ce au mai inventat streinii pentru compromiterea mișcărilor noastre naționale? —

Impertinența unor ziare nero-mânești a devenit o boală cronică, încât

aceste ziare încearcă mereu să compromită mișcările naționale românești.

Astfel în legătură cu falsificarea de bani descoperită în regiunea Iași, unele ziare, între cari și „Uj-Kelet”, în 4 Decembrie accentuiază, că

falsificatorii de bani descoperiți, ar fi fasciști și antisemiți,

cari din astfel de bani și-au susținut propaganda.

Iată deci o nouă dovadă, cum uneltitorii subversivi caută prin ori-ce mijloace și în ori-ce caz să compromită toate mișcările noastre naționale, neconvenindu-le lor.

Românii adevărați în tot cazul trebuie

să respingă cu indignare aceste calomniile ordinare de propagandă subversivă,

ca să nu mai îndrăznească streinii să ne calomnieze în acțiunile noastre naționale!

Urcarea salariilor corpului didactic

— Demisiile în bloc. —

Corpul didactic a avut săptămâna aceasta un congres în București, hotărând, exclusiv cel din Ardeal și Banat, să demisioneze în bloc, întrucât guvernul nu i-ar acorda un spor de salariu. Congresul a cerut sporirea salariului în proporția de zeceori salariul din 1919.

Dr. Anghelescu, ministrul instrucțiunii publice a promis, corpului didactic, că-i va spori salariile, dar cu toate acestea nu s'a realizat această promisiune. Congresul astfel a pretins, să demisioneze dr. Anghelescu, întrucât nu-și va împlini promisiunea. Dr. Anghelescu în aceste împrejurări a declarat, că va demisiona, întrucât Ministerul finanțelor nu va contribui la urcarea salariilor corpului didactic.

Guvernul, având în vedere hotărârea corpului didactic de-a demisiona în bloc, deocamdată a făcut atent corpul didactic, că demisionarea în bloc o va considera grevă și în acest sens va lua dispoziții în caz de demisie în bloc.

Soluționarea urcării salariilor corpului didactic în tot cazul este ardent de necesară, încât desigur, guvernul va avea în vedere situația critică în care este corpul didactic și-i va ameliora această situație, pentru că, dacă demisiile nu în bloc, se vor prezenta și se prezintă personal.

Teatrul Național

Teatrul Național din Cluj își continuă activitatea culturală cu zel, luându-și în repertoriu piese noi, cari, unificându-se repertoriul Teatrelor Naționale, se reprezintă în această stagiune și la București, Iași, Craiova etc.

Între aceste piese figurează: Machbets, Visul unei nopți de

vară, Shylok: Nunta lui Figaro, Femeia Mării, Vicleniile lui Scapin, Scrisoarea pierdută, Vlaicu-Voda, Trandafirii Roșii, Sanda Ciuta.

Pentru reprezentarea acestor piese Teatrul Național din București împrumută la nevoie, teatrelor din provincie artiștii necesari. De asemenea artiștii teatrelor de provincie, cari se disting în anumite roluri din acest repertoriu comun, vor putea merge să joace acele roluri pe scena Teatrului din București și în ansamblul de acolo.

Personalul artistic al Teatrului a rămas aproape același.

Doamna Olimpia Bârsan, care a obținut doi ani de-arândul concediu pentru a juca la Cluj, a fost chemată în anul acesta la Teatrul Național din București.

Publicarea obișnuită a repertoriului săptămânal însă o neglijează și acuma Direcțiunea.

Săptămâna financiară și însemnări economice

În cursul acestei săptămâni se puteau obține în schimbul sumei de lei 100: 9.15—9.45 fr. franci; 2.77—2.95 fr. elvețieni; 11.25—12.35 lire italiene; 17.26—17.80 coroane cehe; 35.400—36.200 cor. austriace; 10.100—10.700 cor. ungare; 24—30 drahme (Athena) 43—45 dinari (Belgrad); F3—68 leva (Sofia); O liră engleză a costat 850—875 lei; o liră otomană a costat 105 până la 112 lei; 1 leu costă 20 miliarde mărci.

Cerealele:

Suta de kgr. grâu s'a vândut cu 370—400 lei; de porumb: 390—430 lei; de orz: 375—395 lei; ovăș: 320 până la 335 lei.

Carnea:

1 kgr. carne de vacă: 14—16 lei; de berbec: 14—18 lei; de porc: 34 până la 42 lei; slămina: 60 lei; untura: 70 lei.

Păsări:

Perechea de găini: 110—130; găștele: 180—200 lei; Ouăle s'au vândut cu 2.50 lei bucata.

Legume și zarzavaturi:

Suta de kgr. fasole: a costat 980 lei; Varza: 300—900 lei suta de căpățâni. Ceapa și cartofii: 3—3.50 lei kilogramul.

Lemnele de foc:

Lemne bune: 4700—5000 lei vagonul; amestecate: 4600—4700 lei vagonul; Stejar: 6000—6100 lei vagonul; Din cauza întârzierii frigului, lemnele din Ardeal neputându-se transporta în vechiul Regat, depozitele de acolo nefiind încă pe sfârșite, prețurile au fost mai scăzute săptămâna aceasta cu 200—350 lei de vagon.

V. Trancea,
Academia Comercială, Cluj.

Programul reprezentațiilor.

Teatrul Național:

Sâmbătă, 8 Dec. 1923 „Haidelbergul de altădată”.
Duminecă, 9 Dec. 1823 „Papa”.
Marți, 11 Dec. 1923 loc a 7-a premieră „Banii”.
Joi, 13 Dec. 1923 „Banii”.
Sâmbătă, 15 Dec. 1923 „Banii”.
Duminecă, 16 Dec. 1923 (matineu) „Morcovel” și „Scampolo”.

Opera Națională:

Dumineca, 9 Dec. 1923 Matineu „Madam Buterfleu”.
Luni, 10 Dec. 1923 „Regina de Saba”.
Mercuri 12 Dec. „Tanhäuser”.

Soldatul necunoscut în Târgu-Mureș

Comemorarea unirei Ardealului cu Patria-Mamă. Acțiunea primarului dr. Dandea în Târgu-Mureș pentru încurajarea naționalismului.

Aniversarea a 5 ani dela unirea Ardealului cu Patria-Mamă s'a sărbătorit cu o deosebită solemnitate pretutindenea în Ardeal în ziua de 1 și 2 Decembrie. Cu această ocazie în ziua de 2 Decembrie la Târgu-Mureș s'a inaugurat și monumentul soldatului necunoscut, asistând la această solemnitate și reprezentanții guvernului, în afară de autoritățile locale și publicul din oraș și împrejurimi, armata dându-și toată silința să urce nivelul acestei sărbători prin diferite ceremonii militare. În afară de armata locală a defilat și convoiul etnic din acele împrejurimi, manifestându-și recunoștința față de serviciile, pe care atâți soldați necunoscuți le-au adus pentru Neam și Patrie.

Ridicarea monumentului a fost inițiată de harnicul primar, dr. Dandea, care-și înțelege perfect de bine menirea față de românism și-și continuă activitatea adevărat românească, cu toată o anumită presă „românească” și ziarele minoritare îl înjură mereu ca pe oricare român conștient.

La ridicarea monumentului însă s'au întâmpinat enorme greutăți și anume: așezarea acestui monument a fost planuită în locul dispărutei statui a lui Petöfi. Ungurii s'au împotrivit și fiind unele pietri din rămășițele statuei lui Petöfi în locul respectiv,

Nouă credință: Conservarea națională

De: Ion Istrate.

Noua lucrare, datorită tânărului și talentului Ion Istrate, face parte din curentul ideilor regeneratoare, ce au început a se infiltra în conștiința românismului.

In adevăr!

Unirea a creiat statului nostru o nouă situație, prin adăugarea unui mare număr de streini între granițele statului nostru național și întregit. Aceste proporțiuni eterogene deși destul de slab reprezentate numericeste în raport cu elementul de baștină, au ajuns, să aibă o importanță marcantă între granițele noastre. Și acesta este un fapt destul de dureros, în ochii acelor cari nu ținesc decât întărirea și validitatea românismului.

Intemeiată pe cifre lucrarea dlui Istrate ne dă speranța viitorului și ne prezintă aspectul dureros al clipei prezente. Căci astăzi sunt în țara noastră populațiuni astfel repartizate: Români 12.000.000, Evrei 1.450.000, Unguri 1.300.000, Germani 700.000, Slavi 700.000, Alți 450.000. Total: 16.000.000.

Dupăcum reiese din cifrele de mai sus, avem față de streini un număr de suflete covârșitor de mare. Dintre cei de alt neam stau după noi Evreii, cari au în mână aproape întreg comerțul și cea mai mare parte a industriei. Sub acest raport cifrele date de dl Istrate sunt edificatoare. Mare parte din activitatea economică o exercită streinii, iar Românilor le rămân ocupațiuni și mai grele și aducătoare de câștig mai mic.

In afară însă de acapararea averii naționale de minoritarii rău-voitori statului nostru, neamul românesc mai suferă mult și de propriile sale păcate. Astfel este alcoolismul. Dl Istrate ne arată bazat pe date statistice cantitatea mare de alcool ce se consumă în țara românească. Sub acest raport trăim un ipostas destul de trist. Trebuie însă să adăogăm adevărul, că agenții de propagare ai alcoolismului sunt tot streinii și în special Evreii, cari fabrică și vând cantitatea enormă de alcool, ce o întrebuințează în special sătenii noștri. Dl Istrate leagă creș-

„Bestia și-a făcut datoria“

Sub acest titlu citim în ziarul „Satu-Mare“ următoarele:

Această bestie răspunde la numele de Dumitrescu, cules de prin tavernele vechiului Regat și trimis în nenorocitul Sighet, pentru a apăra Siguranța statului. Pentru articolele apărute în „Satu-Mare“, în care se arătau abuzurile săvârșite de către Siguranța din Sighet, colaboratorul nostru Ionescu-Olt, om integru, care face cinste publicității, a fost lovit în plină stradă de către acest analfabet. Dacă este adevărat că atacul banditesc a fost pus la cale cu învoiala dlui Teodorescu, șeful interimar al Siguranței din Sighet, apoi sperăm că și d-sa își va primi răsplata pentru fapta lașă ce a săvârșit. Nu facem teorii, asupra bunului simț al acestor oameni. Cum le poți cere ceia ce le lipsește. Animalelor le pretinzi rațiune. Forța celui mai tare domină întreaga lor activitate. Dar dacă nu le cerem lor nimic din ceia ce am cere oamenilor de treabă, apoi îndreptăm glasul spre autoritățile superioare. Nu se poate tolera ca acești oameni, să facă de răs o instituție cu un rol social important. Sperăm că cel puțin de data aceasta, când bestia s'a coborât în stradă sancțiunile vor veni. M. Dragu.

terea întrubunătățirii neștiințelor a evoluției și creșterea numărului crimelor. Și spre tristețea tuturor cifrele arată că această criminalitate-alcoolică, atinge greu pe minori.

Lucrarea d-lui Istrate ne prezintă un tablou dureros, în ce privește starea sanitară a satelor și insistă asupra grozăviei analfabetismului elementului rural.

In rezumat: streinii ne strâng de gât și păcatele proprii ne omoară

Față de această stare reală și dureroasă trebuie să găsim soluțiuni practice. Dl Istrate enunță câteva la care orice român adevărat trebuie să adauge altele. Marin D.

Un an dela moartea părintelui Lucaci

Sărbătorirea regretatului. — Comemorarea la Cluj și Satu-Mare.

Săptămâna trecută s'a comemorat aniversarea unui an dela moartea luptătorului român Lucaci. Cu această ocazie au avut loc mari festivaluri în Sătmărean, regretatul fiind sătmărean și la Cluj, centrul cultural al Ardealului.

La Sătmărean

Părintele Ardelean a vorbit mai întâi, arătând biografia regretatului, ca unul, care l-a cunoscut de aproape.

Studentul Gh. Pop, în numele studenției sătmărene după o vorbire frumoasă a desvelit placa comemorativă, care a fost așezată pe casa părintelui Lucaci. Au mai vorbit d-nii Ferentiu, primarul orașului Satu-Mare, O. Ghibu, profesor la Universitate în Cluj, general Gorski etc. în memoria regretatului.

In Cluj.

Corul Junimei a cântat „Trompetele răsună“ sub conducerea dlui Pop Octavian. După aceasta dl Zach Felician, președintele Junimei a arătat importanța serbării. Intre altele a spus: „ne este datorință sfântă a comemora marile persoane cari sunt antemergători în viața noastră culturală-națională. Dorim a menține memoria regretatului Dr. Vasile Lucaci ca un izvor de energie în viața noastră culturală“.

Mulțumi apoi acelor, cari au ținut să serbeze împreună pe regretatul și deschide ședința festivă.

Vorbește apoi dl rector Bănescu arătând trecutul glorios al regretatului, viața lui plină de suferință și idealism național.

Dl Mărzeanu dela Teatrul Național a declamat frumoasa poezie „Cetatea Neamului“, după care Corul Junimei a cântat frumos „Dormi ușor“.

A vorbit apoi delegatul studenției clujene Butta I. stud. în litere, arătând bine meritele acestui mare bărbat, aducând omagiile studenției clujene memoriei marelui bărbat.

Delegatul studenției universitare din București studentul Răpeanu în câteva cuvinte a adus sentimentele de dragoste memoriei celui neuitat.

Dl Ilie Victor stud. în medicină a descris biografia răposatului și meritele lui din vremea iobăgiei.

Corul Junimei a cântat „Secretul Sălcilor“ după ce dl Felician Zach președintele societății studenților sătmăreni și-a exprimat condoleanțele dnei Meruțiu fata regretatului părinte, care a fost prezentă, apoi a citit telegramele de condoleanțe ce s'au trimis rudelor lui Lucaci.

Tratatările urmate în formă particulară între partidul averscan și Uniunea maghiară, după unii, ar fi rezultat încheierea unui acord de colaborare între aceste două partide.

INFORMAȚIUNI

— **România, semnându-se convenția militară cu Rusia, a contribuit la recunoașterea diplomatică a Sovietelor rusești, acceptând, ca trafic comercial să se desfășoare în forma comerțului reciproc de mărfuri.**

— **Un internat român, care a sosit zilele trecute în Halmeu din Zalaegerszeg (Ungaria) ne aduce la cunoștință câteva fapte care ne îngrozesc. În acel lagăr, baraca No. 14, se află internați un număr de 500 români, 400 jugoslavi, 200 francezi italieni și cehoslovaci. Cea mai mare parte sunt în pielea goală. Din cauza mizeriei îngrozitoare au ajuns nebuni, epilectici și tuberculoși. Baraca No. 14 fiind așezată la marginea lagărului, comisiile cari au trecut prin lagăr nu l-au vizitat deoarece autoritățile ungare, le-au indus în eroare că baraca nu este locuită. Tot acest român, scăpat din lagărul dela Zalaegerszeg, ne spune că mulți dintre internați se roagă de soldați să-i impuște.**

— **Preoțimea din Iași și unificarea bisericească.** Mitropolitul Pimen a pus la dispoziția preoțimii eșene anteproiectul Sinodului privind la unificarea bisericească. — Preoțimea ieșeană, după cercetările cuvenite, va face observațiile, pe care mitropolitul Moldovei le va comunica Sf. Sinod.

— **Nouii arestări în Germania.** Din Dresda se anunță că fostul prim ministru al Saxoniei d. Seiger a fost arestat și trimis sub escortă la Leipzig.

— **Duminecă 2 Dec. la ora 10 cu Simplonul a sosit în Capitală P. S. S. Episcopul Frențiu și P. S. S. Episcopul Hossu venind dela Româ.**

— **D. I. G. Duca va depune Joi la Senat proiectul de lege pentru ratificarea convenției dela Lausanne.**

— **D. Z. Filotti e mutat prefect al poliției Timișoara în locul d-lui N. Ștefănescu, care trece la Sibiu.**

— **La Londra a murit Lordul Lovburn, care a fost dela 1905 până la 1912 lord-caacelar.**

— **D-nii Gh. Drăgoi, sef de gară cl. I și Gh. Tudose impiecat de mișcare principal cl. II, în Vintileanca au fost destituiți, pe ziua de 2 Iulie din posturile ce ocupau, pentru că primul a părăsit stația fără autorizație și al doilea și-a neglijat complect serviciul și a dat comande greșite contrarii instrucțiunilor în vigoare, cauzând astfel ciocnirea de trenuri din stația Vintileanca. Cu această ocazie amintim că la Vintileanca au fost uciși 55 călători și răniți 111, iar pagubele cauzate căilor ferate au fost de 1 milion 310 mii lei. Față de gravitatea faptului socotim că pedepsele ce s'au aplicat acestor 2 funcționari sunt foarte mici dacă ne gândim că din vina lor au murit 55 de călători și au fost răniți 111 plus pagubele cauzate statului.**

— **Dela biroul populației.** Cu începere dela 1 Ianuarie 1924, biroul populației de pe lângă prefectura poliției locale, va distribui tuturor locuitorilor înscriși, bilete de identitate după noul model, cu fotografia.

— **Noul director al poliției Sibiu.** Dl Bratu Grama directorul prefecturei poliției Sibiu, a fost transferat în acelaș grad la prefectura poliției locale.

— **Centrul imanuărei corespondenței americane a fost stabilit la Timișoara.**

— **Printre studenți în legătură cu descinderea dlui Goga în mijlocul studenției pentru a încuraja acțiunile naționale, s'au ivit șvonuri, că dl Goga prin această acțiune ar căuta să-și facă propaganda necesară politicii d-sale și pentru a-și câștiga studenții drept propagandiști electorali pentru viitoare alegeri.**

— **Ion Popescu, vechi ziarist bucureștean fost șef și director al ziarului „Universul“ a murit săptămâna trecută în București și a fost înmormântat tot săptămâna trecută între regretele tuturor oamenilor de bine.**

— **In Grecia fiind evidentă învingerea republicanilor, regele este hotărât să se mute în România pentru a evita unele eventuale neplăceri.**

— **In Cluj s'au înființat două revizorate școlare, unul urban și celalalt județean, separându-se învățământul acestor două categorii.**

— **Episcopul Kirchnopt a avut Vineri seara un banchet la New-York, luându-și rămas bun dela amicii săi din Cluj, fiind expulzat în urma politicii iredentiste, pe care o desfășurase în Cluj și despre care am scris noi în mai multe rânduri.**

— **„Gyilkos“, o revistă care apare în Cluj și se răspândește în întreg Ardealul, unor naivi primitivi, ca romanele de aventuri scandaloase, în ultimul timp a început să devină de o îndrăzneală nemaipomenită, ca să-și poată înhăța victime pentru îmbunătățirea situației.**

— **„Criza valutară și asanarea ei“, scrisă la înțelesul tuturor, de economistul ardelean prof. Dr. Mihai Șerban, fost consilier economic la Conferința de Pace etc. apare în Decembre în editura „Anca“. Broșura va cuprinde capitolele: I. Banul epocii noastre, ca mijloc de schimb mondial; II. Dela Leul aur la Leul hârtle; III. Înainte, înapoi, sau pe o nouă cale? IV. Perspectivele etalonului aur în viitor.**

Un exemplar costă 35 lei plus 3 lei porto anticipativ.

— **La congresul negustorilor, care va avea loc în 9 și 10 Decembrie în București, din partea negustorilor ardeleni vor vorbi dnii dr. Evian președintele, Iacob Schwartz vicepreședintele, Iacob Somogyi secretarul Sfatului Negustoresc Cluj și Richard Tuffli, președintele Uniunii patronilor de alimentare Cluj.**

— **Uzina electrică din Cluj în ultimul timp a început să-și întrerupă mai des curentul provocând mari nemulțumiri pretutindeni, încât suntem nevoiți să rugăm pe dl. Primar să intervină pentru suprimarea acestor anomalii.**

— **Din partea Camerei de Comerț și Industrie Cluj, sunt rugați toți negustorii, agenții, fabricanții, societățile anonime și coperativele, hotelierii, patronii localurilor de beuturi și restaurante, croitorii de lux, coaforii de dame, manechurii, cofetarii, cafegii, de pe teritoriul orașului Cluj, să-i comunice până la 15 Decembrie prin carte poștală următoarele date:**

1. suma chiriei plătite conform contractului în vigoare; 2. suma în care s'a stabilit de către comisia de reconșământ valoarea locativă a localurilor de afaceri; 3. cifra noului impozit direct. Cine nu va răspunde la acest apel, eventualele daune materiale ce va avea să și le o scrie lui.

Telefon 124.

1870

Distins cu medăile de argint și mai multe diplome

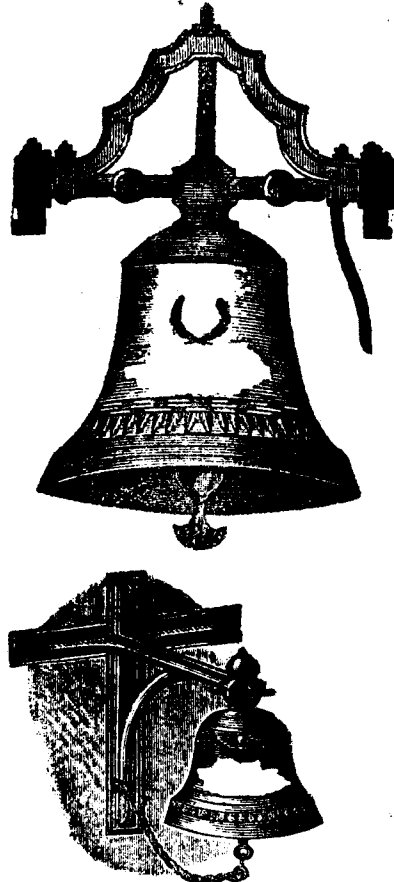
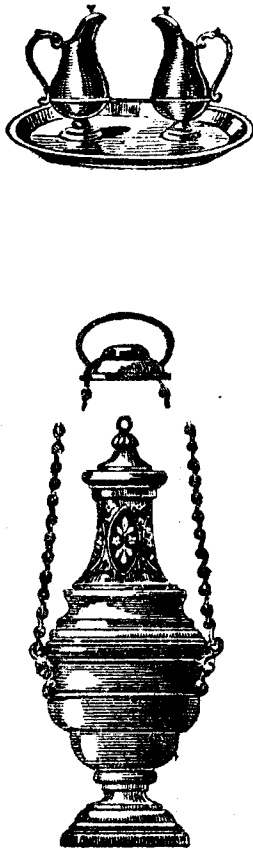
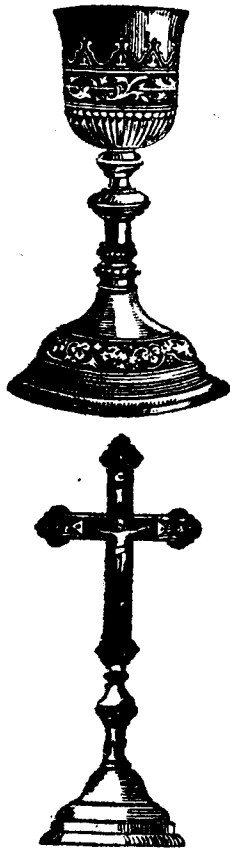
Fabrica română ardeleană de clopote patentate

Mare deposit de Ornate bisericesti, librărie și tipografie

Alexandru Anca, Cluj

Înainte succesorii lui Efraim Andrásófszky.

Birourile: CLUJ, Piața Unirii 32 și Reg. Maria 14. Fabrica C. Victoriei 36.

Unica fabrică în țară, care pregătește clopote patentate de prima calitate după vechiul recept Andrasófszky, care a fost premiat cu medale de argint și mai multe diplome la diferite expoziții. Durabilitatea tonului armonia și exactitatea pregătirii să garantează pe mai mulți ani. — Înainte de a face comandă ori unde, cereți informații și oferte de prețuri dela fabrica noastră. Veniți, Vedeți și vă convingeți.

Az ország egyetlen gyára, amely szabadalmazott harangot készít kitünő minőségben az Andrásófszky receptje szerint, mely több kiállításon volt arany ezüst éremmel kitüntetve. Tartósságáról több évi felelősséget vállalunk. Mielőtt bárhol rendelést tenne, kérjen felvilágosítást és ajánlatot gyárunktól. Jöjenek nézék és győződjenek meg.

Preț Curent pentru Ornate Bisericești :

Odăjdii (Vestminte preoțești) constătătoare din :

1 Felon, 1 Epitrafir, 2 Aere, 2 Măneuce, 1 brâu, 1 Acoperitor de sf. potir, în diferite motive și colori din damast de mătase în calități deosebite cu prețul de 8000—22000 Lei.

Prapori :

în diferite culori 110 cm. lat 160 cm. lung cu două chipuri sfinte pe două părți văpsite pe pânză chipul după dorința DV. are 3—4 tăieturi cu posomant auriu sau argintiu prețul unui prapor dela 2000—6000 Lei fără rudă.

Mustre de stofe pentru odăjdii sau prapori se trimit numai contra 50 Lei anticipativ.

Colare, Beretă, Brâuri, Plastroane.

Beretă (camilafcă, potcap) Rom. cat. din klott negru	220—
Beretă de cașmir negru gr. cat.	220—
Colar de pânză „Leo“	50—
Colar de cauciuc	45—
Brâu (cingulum) violet moiree sau mătase	1200—
Brâu (cingulum) negru moiree sau mătase	1200—
Brâu (cingulum) negru de lână	450—
Plastron (chemisette) Nr. 3. 21 cm. klott neted	120—
Plastron (chemisette) Nr. 2. 15 cm. klott neted	90—
Plastron Nr. 3. cu încrețituri fine	150—

La comandă să se dea numărul și lărgimea colarului plastronului și a beretei. Din colare numai 6 bucăți să trimit.

Toate prețurile sunt rezervate.

Requisite bisericesti :

1. 1 Cădelniță din bronz argintată	Lei 1500—
2. Una țiitoare de tămăie cu linguriță din bronz argintat	450—
3. 1 Candelă din bronz argintată	900—
4. 1 Chivot din bronz argintat cu trei turnuri	3800—
5. 1 Cruce de masă din bronz argintată cu Hristos în email 28 cm.	1000—
6. 1 Cruce de masă (28 cm.) din bronz argintată cu Hristos în relief aurit	950—
7. 1 Cruce de mână din bronz argintată cu Hristos în email	950—
8. 3 Cutii de aluminiu pentru oștie	150—
9. 1 Căldărușe cu aspergil (stropitor) bronz argintat	1200—
10. 1 Căniță cu tavă pentru spălarea mânilor (bronz argintat)	850—
11. Cutie cu trei vase, cuțit și foarfeci la botez (bronz argintat)	950—
12. 2 Vase de sticlă cu tavă de bronz argintat (la prescomidie)	480—
13. 1 Potir cu tăer (patenă) (bronz aurit) neted	2800—
14. Disc cu talpă și steluță (bronz aurit)	1000—
15. 1 Cutie cu trei vase pentru oleu și mir la botez (bronz aurit) I. C. O.	1500—
16. 1 Cutie de bronz aurit cu capac pentru sf. Oștie la bolnavi	1000—
17. Ciborium (bronz aurit)	2800—
18. Monstranță (bronz aurit) rom. kath.	4500—

Banii se trimit înainte, comenzile se efectuează în 3—4 săptămâni.

Toate prețurile sunt rezervate.

Mare depozit

de Icoane sfinte colorate în diferite mărimi

le avem în depozit.

Nr. II format 32×42 per buc. L. 35.

„ III „ 39×51 „ „ „ 45.

Bronzate cu 50 și 60 Lei.

Hristos și Maria de Domșa

41×68 cm. per. buc. „ 35.

cloane există și mai mari în format 60×80 Lei 140— și 72×100 Lei 180, dar acestea numai la comandă specială o facem. La comandă banii să trimit înainte plus porto.

In atenția femeilor!

A APĂRUT

în editura Librăriei Anca Cluj, îndrumarul doctorului gynecolog Grigoriu intitulat „Cartea Moașelor“ Fiecare femeie trebuie să-l consulte zilnic, căci cuprinde sfaturi pentru îngrijirea femeii și a copilului înainte și după naștere, noțiuni generale asupra sănătății familiei tuturor îngrijirea boalelor femești cu 130 fotografii femești explicative.

Prețul 120 lei, plus 5 lei porto, care sumă se trimite înainte.